

ogsaa de fornødne Bestemmelser til at bedømme baade deres Straf- og deres Erstatningsansvar. Vi have jo her allerede meget tidlig havt det, som man andet Steds i fortrinlig Grad har beskæftiget sig med at faae frem, nemlig en Ordning af den Domstol, ved hvilken Ministrene skulle dømmes, og vi have, navnlig siden Straffeloven af 1866, Bestemmelser, hvorunder Bedømmelsen af Ministres Overtrædelser i de allerfleste Tilfælde vil kunne falde ind, lige som ogsaa vor almindelige Lovgivning med Hensyn til Erstatningsansvar vistnok frembyder al mulig tilstrækkelig Beileining og de fornødne Regler, og det er derfor ogsaa, hvad vistnok Alle ville erkjende, en fuldstændig Urigtighed, naar man har villet give det Udseende af, at Grunden til, at de to Rigsretssager, man i den nyeste Tid har set anlagte, have faaet et frifindende Udsald, var denne, at man ikke havde nogen Ministeransvarlighedslov. Denne Paastand har man ganske vist fremsat, men jeg tør paastaa, at den er fuldkommen urigtig, idet der ved Bedømmelsen af de Forhold, der have været Gjenstand for disse Sager, nemlig om de paagældende Ministre havde gjort sig skyldige i Overtrædelse, vilde være fuldkommen tilstrækkelige Bestemmelser i den nuværende Lovgivning til, at de vilde kunne fældes, hvis det var blevet antaget, at de havde gjort sig skyldige i Overtrædelser af Lovene eller af Grundloven. I den første Sag angaaende Marmor kirken dreiede det sig om et Spørgsmaal, der ingenlunde kunde finde sin Løsning ved en Ministeransvarlighedslov og heller ikke ved det foreliggende Udsald, nemlig Spørgsmaalet om en Ministers Kompetence med Hensyn til Dispositioner over Statsejendomme. I det andet Tilfælde dreiede det sig om, hvor vidt en Minister ved Overskridelsen af en Bevilling havde paadraget sig Erstatningsansvar; men ogsaa i saa Henseende maatte vor Lovgivning, hvis det viste sig, at Ministeren havde gjort sig skyldig i Lovovertrædelse, siges, at indeholde tilstrækkeligt Grundlag for at kunne fælde ham til Straf og Erstatning. Det er ganske vist, at Sagen vilde have faaet et andet Udsald, hvis den skulde være bedømt efter det foreliggende Forslag til Lov, det erkjender jeg fuldkommen; men det ligger nu ogsaa deri, at dette Lovforslag, hvad jeg st. og skal komme til, indeholder adskilligt Andet end det, som er Gjenstand for en Ministeransvarlighedslov. Ligesom saaledes den praktiske Trang til en saadan Lov ikke er meget stor, saaledes maa det vistnok erkjendes, at Bansteligheden ved at ordne denne Sag vil vise sig altid meget stor; thi man har her at gjøre med et Forhold, hvor man ved en enkelt Bestemmelse, ved et lille Pennestrøg, kan komme til at indføre Regler, som vilde være i høj Grad hæmmende og lammende for en rask og dygtig Ledelse af Regjeringen, og det vil vistnok ogsaa vise sig, hver Gang man rører ved dette Forhold, at der er en Fristelse til Stede til at

udvide Ordningen ud over det, der er den naturlige Ramme for en Ministeransvarlighedslov, det, som er dens naturlige Gjenstand. Smidlertid, trods dette skal jeg villig erkjende, at det var overmaade priseligt at gjøre et Forsøg paa at udføre Grundlovens Bud herom; det er altid meget priseligt, og man maatte derfor hilse et saadant Lovforslag med al Anerkjendelse, hvis det virkelig var saa, at man maatte anerkjende det for at være en virkelig Udførelse af Grundlovens Bud eller et virkelig Grundlag derfor, men til Udførelse af Grundlovens Bud om en Ministeransvarlighedslov er det ikke nok, at den har Titlen: Forslag til Lov om Ministeransvarlighed, at den i sin Overskrift forkynder sig som handlende derom og sigtende til at udføre dette. Det, der kræves, er ikke en tituleret Ministeransvarlighedslov, men en virkelig Ministeransvarlighedslov; det er en Lov, som ikke under Ministeransvarlighedslovens Flag forsøger paa at indsmugle kontrabandens Grundlovsbestemmelser, saaledes som det i høj Grad er Tilfældet med dette Lovforslag; thi naar jeg bedømmer dette Lovforslag under Hensyn til, hvorvidt det virkelig er Udførelse af det, som Grundloven maa have ment ved en Ministeransvarlighedslov, beklager jeg rigtignok at maatte sige, at, medens det ganske vist indeholder forskellige Ting, som have deres naturlige Plads i en Lov om Ministeransvarlighed, og som bør findes deri, indeholder det paa den anden Side Meget, som ikke hører hjemme deri, og som overhovedet ikke hører hjemme i nogen som helst Ordning ad almindelig Lovgivningsvej. Man maa erindre, at den Bestemmelse, der indførtes i Grundloven af 1849 om, at Ministeransvarligheden nærmere skulde ordnes ved Lov, ikke havde faaet i det oprindelige Grundlovsforslag. Dette havde forsøgt paa i korte Træk at ordne Ministeransvarligheden ved den Bestemmelse, at Ministrene vare ansvarlige, ikke blot for Lovovertrædelser, men ogsaa for saadanne Handlinger, som vare aabenbart farlige og skadelige for Staten; men man sandt den Gang, at denne Udtryksmaade var dels for kort, dels muligvis for ampel, og man mente da at burde udfylde den og blot holde sig til det almindelige Udtryk: Ministrene kunne tiltales for deres Embedsførelse, overladende det Nærmere til en Ministeransvarlighedslov. Denne skulde da indeholde Regler for det, som Ministrene vare ansvarlige for, om det blot skulde være for Lovovertrædelser eller ogsaa for Handlinger, som ellers vare til Skade for Staten, og fremdeles skulde den — for saa vidt ikke den almindelige Straffelov indeholdt det Fornødne — indeholde Bestemmelse om de Straffe, som Ministrene vilde isælde, naar de gjorde sig skyldige i Noget, som maatte paabyrde dem Ansvar, og for saa vidt Straffeloven indeholdt de fornødne almindelige Regler herom, da tillige om, hvor vidt disse med Hensyn til dette særlige Forhold maatte